

NOVINE

SLOVENSKE KRAJINE

Naročnina na 1/4 leta 5 Din., na posamezni naslov 6-25 Din. V inozemstvo mesečno 6 Din. — Pošt. ček. pol. štev. 11.806.

IZHAJAJO VSAKO NEDELO.

Uredništvo i uprava M. SOBOTA, Križova ul. 4.

Cena oglasov: Cela stran 1000 Din., mah oglas do 35 reči 10 Din., više vsaka reč 1 Din. Med tekstem so oglasi 15% dražji. — Popust od 5-50%.

Vzroki denešnje krize.

(„Pa še slabša kak poganska je Europa, ar pogan ne pozna Kristušovoga navuka, Europa ga pa pozna, zato je njena krivda tem vekša.“ Tak bi se mogle dnes tjezen glasiti zadnje reči toga članka a pomotoma je izpuščeno več reči. Vr.)

I če se zdaj pitamo, ali smo mi kaj bolši kak drugi krščenički v Evropi i v Ameriki? Ali mi bole razmimo osnovno Kristušovo zapoved: lübi svojega bližnjega kak samoga sebe? Ali pomagamo svojemi bližnjemi, če je v nevoli, tak kak bi želeli, da bi drugi nam pomagali, če bi sami bili v takšoj nevoli? Keliko siromakov mamu v svojoj občini! Mogoče ravno deca tvojege soseda nemajo krüha. Ali njim pošleš včasih kakši kolač ti, ki maš mogoče še star ro žito? Sosedova deca hodijo bosa po snegi i ledi, ka nemajo niti strganih bočkorov, da bi si jih na noge potegnola. Ali jim daš kakše stare punčole, ki se mogoče že več let kotajo kde na hiši i jih nema što nositi?

Pa če bi mi sami meli takšo priliko, da bi si lahko jezere spravili i bi si postavili kde kakšo tovarno, ali bi mi kaj bolši bili, kak denešnji kapitalisti? Ali ne bi tudi mi skrbeli, da bi si spravili kem vekše dobičke, tudi če bi zatogavolo jezeri gladüvali? Priznati moramo, da bi mi ravno takši bili. Pa mogoče mi ne poznamo Kristušovoga navuka, da smo deca ednoga Oče, ki je v nebesih, ki skrbi za nas kak ne more skrbeti za svojo deco nieden zemelski oča? Ali ne vemo, da smo si vsi lüdje bratje? O ja. Poznamo te navuk. Vej smo se ga že v lüdskej šoli včili pri katekizmuši. Tam stoji pitanje: Kda bližnjega prav lübimo? Sledi odgovor: Bližnjega prav lübimo, če spunjavamo, ka je Jezuš Kristuš naročo: „Vse ka štete, da bi lüdje vam napravili, napravite tudi vl njim.“ (Mt. 7, 12).

Vidite, že kak deca smo spoznali glavne istine i zapovedi naše vere i sledkar smo to večkrat čüli v cerkvi pri predgaj. Navuk že poznamo, samo razmiti ga neščemo, živeti neščemo po njem.

Zato se na nikoga preveč ne čeme rimo, da dnes v takših nevolaj živemo. Tudi mi smo toga krivi, bar teliko, da bi mi ravno tak mantrali siromake, samo če bi meli takšo oblast v rokaj, kak jo majo tisti, ki zdaj nad nami pokajo z bičom. Nikak pa krivde ne rivlino na Boga, ki je dopüsto, ne pa povzročo to strašno stisko, šteta ma svoj izvor ravno v tom, da neščemo spunjavati bože zapovedi. Bog je to dopüsto, da bi lüdje sami spoznali, kama pridemo brez njega.

Če zato ščemo, da se rešimo te krize, moramo najprle prenoviti svoje srce i to v dühl Kristušovom. Prerodili se pa bomo v Kristušovom dühi, če bomo tudi živeli po njegovih zapovedaj, štete nam glasi sv. Maticerkv. Katoličani moramo biti ne samo v

cerkvi pri sv. meši i predgi, nego tudi prek cerkvenoga praga — v življenji. Središče vsega mišljenja, vsega našega delüvanja, s kratka vsega našega življenja mora biti Bog, ne mamon kak dnesden.

Za kapitalizem je prišla dvanajsta vöra. Stojimo pred pragom novoga družabnoga reda, v šterom bomo ščista nači delali i živeli kak dozdej. Pitanje je pa, što bo kralüvao v tom novom družabnom redi; ali Kristuš — ali šatan. Zato si stojita nasproti dve bojni fronti: katoličani na ednoj strani i brezbožni komunizem na drugoj strani. Če bomo zmagali katoličani, bomo rešili svoje zemelsko i večno življenje, če bo pa zmagao brezbožni komunizem, ki ne prizna Boga, ki nam bo cerkve podirao i mladino vzgajao v brezverskih šolaj, te si lahko mislimo, ka bo z nami i našimi nasledniki. Sv. oča papa pozivajo v posebnoj okrožnici, ki so jo izdali lansko leto, vse človečanstvo, v prvoj vrsti pa katoličane. naj obnovimo krščansko življenje, ar jedino to nas bo odtrgalo od mirlivih reči toga sveta i nas bo obrnilo k nebesom, ki so naš edni cio. Zato tudi mi ne smemo držati roke navkriž; nego se moramo prenoviti v dühi Kristušovom inopotom bomo s katoličani vsega sveta, šterih je tri sto milijonov, prenavlali ostali svet tak kak prenovi grüdica kvasa puno korito testa. (Za te krasen članek se mladomi g. bogoslovci najtoplej zahvalimo i prosimo ga šče več takših. Z največšim zadovolstvom i veseljom pa z ednim povdarjamo, da v tom pravom dühi Kristušovom, kak je tu razložen, dela naša Agrarna Zadruga: brez dobičkov, samo z lübezni do bližnjega, štete kotriže darüjejo obresti od 200 Din. ponesrečenim bližnjim na pomoč. Kak krasno krščanstvo je to! Mogoče ravno zato ma zadruga teliko sovražnikov, ar tak krščansko srce bije v njej? Vrednik) (Konec)

Politični pregled.

Jugoslavija. V parlamenti se razpravla novi zakonski načrt od trošarine. Po tom načrti bodo mogli oštarjaše poprek plačüvati dačo od točenja, ne pa kak dozdej od litra trošarino. — Parlament je potrošo v trej mesecaj okroglo devet milijon dinarov. — Ostre interpelacije so se vlagale. Dr. Nikola Nikič je pitao notrašnjega ministra, ka nameni napraviti proti župani i podžupani v Vinkovcih, šteriva delata na svoj hasek tak, ka se narod bunta. Žena županova si je dala pokloniti veliko zemlišče od varaša, šteto je potem drago odala, župan je pa samoga sebe postavio za predsednika mestne hranilnice. — V drugoj interpelaciji pita ministra za šume, ka napravi proti uradnikom ministerstva, šteti zavlačüjejo izplačilo duga od blüzi 4 mil. Dinarov, šteti znesek ma plačati podjetje „Drah“ občini Vinkovci. — Dozdajšnji predsednik vlade g. Peter Živkovič je odstopo. Na njegovo mesto je imenüvani od Njega Veli-

Graf Károlyi, min. predsednik Madjarske, ki je za grofom Bethlenom v največšoj gospodarskoj stiski prevzeo vodstvo države. Razmere na Vogrskom so tak slabe, da kak je grof Károlyi izjavio, če ne pride pomoč, vogrski državlan ne de mogo več nikšega duga plačati. Graf Károlyi je poslance do nedoločenoga časa domo poslao i vodi z par ministri sam državo.

čanstva krala Dr. Voja Marinkovič dozdejšnji naš zvünešnji minister. Bivši predsednik vlade Peter Živkovič je imenüvani za zapovednika kraljevske garde.

Amerika. Dolar je začeo jako kapati samo zatogavolo, ka se je v parlamenti zahtevalo, naj bogataše plačajo od svoje vrednosti, ki pa tomi predlogi protistojijo.

Francija je ešče zmerom najbogatejša država Europe ino tomi primerna je tudi njena zvünešnja politika. Cil Francije je, spraviti pod svojo odvisnost vso Europo, šteta se naj pod njenim vodstvom pripraviti, da uspešno zavrne bolševizem, ki grozi z Vzhoda — Rusije. Dosta je že v Evropi držav, zlasti v Srednjoj Evropi ino na Balkani, štete so odvisne od francuskoga penesa, šteti si dela dobičkanosno pot v nje. Tudi najnovjši plan francuskoga ministerskoga predsednika Tardieua od gospodarske zveze podunavskih držav, od šterih se zdaj telko čte v časopisaj, je v prvoj vrsti stopaj dale do velkoga gospodarskoga načrta Francije, šteroga šče obistiniti v Evropi. Bližnja bodočnost bo pokazala ka bo s tov podunavskov zvezov. — Velki tekmeec Francije je Italija, liki v zadnjem časi so se italijanski vročekrvni politiki nikelko spametüvali. Poleg toga pa ma Mussolini, italijanski diktator ešče zmerom zadosta opraviti doma, gde mora krotiti vnoge buntovnike.

Živo gibanje se opaža tudi na Balkani, gde se neprestano vršijo razni ministerski obiski. Zlasti dosta hodi okoli törski minister Rudži bej; nekaj se je že gučalo od nekše balkanske zveze, štete glavnomesto naj bi bio Carigrad. Dosta vpli-

va ma ešče zmerom na Balkan Italija, ne je pa ravno ona glavno silo svoje politike obrnila ta doli na Balkan. Pa tudi sovjetska Rusija meče oči na Balkan i ne moremo prorokovati, ka se bo tam doli skuhalo.

Drüge velke europske države, to je Anglija pa Španija mata dosta opraviti doma. Posebno Španija se zaednok ne spušča vidno v Europsko politiko, zato ka ma doma večne nemire. Tüdi je ne na bolšem Anglija. V Indiji ešče zmerom vre i se bije velki boj za slobodo. Jüžna Afrika i Egipet sta nemirna; v Mezopotamliji, gde ma Anglija edno največjih bogastev, naimre petrolej, se v zadnjem časi pletejo čüdne stvari, za šterimi se čüti vsemogočna roka Francije. Pred nikelkimi dnevi pa so na Irskom pri volitvaj zmagali republikanci pod vodstvom *de Valere*, tak je Irska že skoro izgublena za Anglijo. Poleg toga pa je gospodarska kriza Anglije tak ostra, ka zahteva vso pazlivost vlade.

Pozabiti ne smemo ešče „Zveze narodov.“ Njeni namen je skrbeti za sodelüvanje med narodi pa za mir. Liki samo škoda, da se med mirolübnov mužikov, štera se čüje na vsakšoj seji ino na suznih razorožitvenih konferencaj, meša rožlanje orožja, ar vsakši zna, ka se vse države, štere le morejo, hitro oborožavajo. Pa ne samo oborožavajo tak, kak kažejo razne številke, kelko ma vsakša država štükov, aeroplanov ino tankov pa bojni ladij; javna tajnost je, ka se vse države tüdi tajno oborožavajo, to je najhüjše. Poglednimo samo vojno letalstvo. 11 največši držav na sveti má po številka, štere je prejela posebna komisija Zveze narodov od posameznih vlad, okoli 11.000 letal. Če pa pomislimo, ka je bilo leta 1918 na francusko-nemškoj fronti v borbi nad 10.000 letal, potem lejko presodimo o istinitosti te številke. Pa ne omenjamo tankov, štükov, velikanskih bojnih ladij pa posebnih kemičnih oddelkov pri vojnih ministerstvih posameznih držav, šterih naloga je, da preizküšajo najnovejše iznajdbe na polji strupenih plinov, čeravno je po mednarodnom dogovori bojna s plini prepovedana. Milijarde pa milijarde izda svet za oborožüvanje. Človek si toga inaci nemre raztolmačiti, kak da ga je ne nikaj dobrega navčila strašna svetovna bojna. Či tüdi so rane, štere njemi je zasekala,

ešče ne zaceljene, se pripravla novo klanje, štero bo ešče strašnejše

Grčija je napovedala moratorij, nemre plačüvati.

Mir med Kitajci i Japonci neše podpisan ali obstoji. V Mandžuriji pa napadajo kitajske bande japonsko vojsko i tüdi Rusi stojijo oboroženi pri meji. Je nevarnost za novo bojno.

Dnevne novice.

Muslimani prosijo pomoč papo. Muslimani (törske vete) iz otoka Krima pri Čarnom morji so se zglasili v Rimi pri sv. Oči i ga prosili pomoči, ar je jako preganjajo. Boljševiki preganjajo vsako vero, najbole pa katoličansko. I da vidijo drugoverci, kak zagovarja sv. Oča katoličane se ešče oni k njim obračajo za pomoč. Ne pomeni mogoče to teliko, ka v globočini njihove düše raste nekaj nebeskoga, ka njim pravi: Kristušov namestnik jedino vodi po pravoj poti, idite k njemi.

Veliki ogenj v Zagrebi. V Zagrebi je eksplodirala delavnica Star-filma. Eksplozija je bila tak velika, da je razvrgla štirinadstropno palačo na Jelačićovom trgi i jo vužgala. Celo ešče sosedne hiše so grozno trpele. Varaško tržnico, na štero je spadnola streha palače, do mogli podreti, ar je nevarnost, da se porüši. Mrtvih pri toj nesreči je sedem, ranjenih pa 29.

Sprotoletje.

Po kalendari se sprotoletje začne 21. marca, gda sta den pa noč ednako dugiva. Sprotoletje pa si mislimo te, gda se vsa zemla pomladi, ozeleni — zato je zovejo Slovenci tüdi pomlad. Že nigda sveta je našim poganskim očakom bilo sprotoletje nekaj skrivnostnoga, zato so te obslüzavali posebne svetke pa navade. Gda so slovanski narodje sprijali krščanstvo, so vnoge starinske navade obdržali, samo bole krščansko obliko so dobile.

Zahodni Slovani (Čehi, Polaki) svetijo prihod sprotoletja ali na tiho nedelo, na Jürjovo ali na Jeremijašovo (1. maja). Na tiho nedelo je navada, ka se zberejo vsi lüdje z vesi, napravijo s cot podobo grde babe, jo privežejo na drog pa hodijo

ž njov popevajoč po vesnicaj pa polaj. Na konci vržejo med smehom pa kričom babo v vodo ali jo pa žežgejo. Babo so zvali „Morano“, kak se je zvala pri slovanski poganaj boginja smrti. Pred 200 leti je to tüdi ešče na Slovenskom bilo v navadi.

Drüga navada pa je bila v tom, ka se more človek v tom časi preroditi, zapüstiti vse slabo pa tak stopiti v novo leto. V jüžnoj Srbiji 1. maja že pred suncom vstanejo ženske pa dekletje, prinesejo vodo iz sedmerih stüdencov vode, s šterov se mujejo vsi pri hiži pa se opere obleč pa hiža. Deca pa ružijo s kotli pa pokrivačami, ka bi zosagali comprnice. Ta šega je v zvezi s spominom na prihod krščanstva pa odhod poganstva.

Na Češkom zažigajo „Morano“ pa spitavlejo, kama je djala klüče sprotoletja. Ona pa odgovarja, ka je je dala cvetnoj nedeli, štera de „vlekla cvetje pa korenje z zemlé.“ Tüdi pri Slovencaj je navada, ka cvetna nedela ali svetnik, šteri ma godte dneve, odklene sprotoletji dveri pa ozdravi zemlo, ka ne zbeteža, što leži na njoj.

Na den sv. Jürija (23. ali 24. aprila) Srbi preganjajo comper pa nesrečo z leskovimi križeci, štere devlejo v hiže pa na njive. Na te den se vsi mujevlejo, v vüpanji, ka nega bolšega za zdravje. Pečéjo jagnje, ostanejo celi den vöni, se kitijo s cvetjom pa plešejo „kolo“. Slovenci v Beloj krajini na Jürjovo z zelenjom okitijo maloga dečaka, ga vodijo po hižaj pa spevlejo, ka je vse sv. Jüri prineseo.

Na Štajerskom i našem Ravenskom na Jürjovo pokajo z biči, kučejo po piskraj pa tulijo v rogeo, ka bi stirali comprnice pa nesrečo. Po Dolenskom (niže Ljubljane) hodijo na večar spevat, dobijo pa belice pa vino. Gorenjci pravijo, ka či se na Jürjovo vrana skrije v setvo, de dobra letina. V cerkvi pa na té dén tüdi more biti zeleno, pa či bi cemeštri mogla bükev za pečjov ozeleneti!

M. Sobota

— **Užitnina na mleko.** Občinsko načelstvo v Soboti je sklenilo, da se bo od zdaj naprej pobiralo za vsakši liter mleka, ki bo prinešen iz zvünešnjih vesnic v So-

Joško Maučec:

Zgodovina Slovenske krajine.

II.

Gda so si Rimlani prisvojili kakšo deželo, so jo zvezali z ostalov državov z dobrimi cestami. Rimske ceste so bile jako dobre, ka jih je niti ne vničilo preseljevanje narodov pa mnogo cest se je očüvalo več stoletja. Ešče dnesdén se nahajajo tü pa tam ostanki rimski cest pa mostov. Na mnogi krajaj so pa naši predniki izkoristili tir rimske ceste, nikelko pa popravili. (N. pr. glavna cesta v Lendavi pri nas v Slovenskoj krajini.)

Po rimski cestaj so se preseljavali različni narodi od vzhoda proti zahodi. Po njij so hodili tüdi Slovenci, gda so prišli v svojo zdajšnjo domovino. Rimlani so ceste postavljali v prvoj vrsti za vojaške namene ino so izbrali med dvema postajama najkračšo pot, če bilo le mogoče. Odveč bi bilo, če bi gučao od važnosti rimske ceste, štera je vodila iz Italije v Panonijo. Za časa preseljavanja narodov so mnogokrat po rimski cestaj šle razne

čete divji narodov, ka bi po najkračšoj poti prišle pod milejše podnebje pa do središča rimske države, gde so mislili dobiti dosta bogastva pa rodovitne zemle.

Mi si ogledamo samo ceste, štere so vodile po našem ozemli. Iz Ptuja (Pettovia), šteri je bio tüdi tak važen v Panoniji, ešče mogoče bole kak Savaria, je šla velka vojna cesta proti Sirmiji ino se prva postaja od Ptuja omenja Ramista (okoli Varaždina). V smeri proti Ormoža je šla drüga cesta mimo Sv. Marjete niže od Ptuja, v Trgovišče pri Velikoj Nedeli v Slovenski goricaj. Ob toj cesti se omenja postaja „In medio Curta,“ pri zdajšnjom Središči, gde se je najšla rimska vila. Ta cesta se ešče okoli Središča dobro pozna. Pri mlini na potoki Trnovi je šla v severoshodno smer. Naslednja postaja se je zvala Halicanum pa jo iščejo okoli Murškoga Središča ino okoli Lendave. Najbole sigurno pa je, ka je Halicanum stao v bližini Lendave. V Lendavi so se najpre najšle stvari iz rimske dobe. V Lendavi so dobili rimske grobe, peneze pa zlate verižice, štero se vse zdaj nahaja v muzeji v Budapešti. Gde je cesta prestopila Múro,

se je razcepila. Eden deo je pelao skoz Goričko proti Savariji ino dale k Dunavi, drüga pa po Dölnskom mimo Beltinec pa Dokležovja, Kroga, gde so najšli več rimski penez, največ casara Filipa Arabca (244–249) ino se tam kažejo na poli sledi vekše naselbine, nato v Soboto, gde je v zid katoličanske cerkve vzdán rimski nagrobni kamen nekšemi Publiji Aeliji Viatori (potniki). Spomenik je iz 2. stol. po Kristuši ino do zdaj edini znani prekmurški rimski napis.

Dale je šla ta cesta proti zdajšnjoj Radgoni, gde je bilo sigurno malo rimsko mestece ino nato naprej proti sevri.

Razvoj rimske civilizacije je tüdi ne ovjrao novi napad Kvadov v l. 50. po Kristuši, pa tüdi ne notrašnja borba med Galbov, Ottonom ino Vittelijom. Liki velki deo Panonije pa Savaria se mata za svoj precvet najbole zahvaliti Flavijcom, od šteri sta Vezpazijan ino njegov sin Tit s pravov očinskih skrbjov skrbela za Panonijo. Ustanavlala sta nova mesta, vredjavala pa lepšavala starejša. Zgodovinarje, kakti Svetonius pa Aurelius Victor, so dobro opisali delovanje teva dva cesarja. (Dale)

boto po 25 par od litra. V istini ne vemo, komi naj bi bilo s tem pomagano. Mi znamo, da ništerni gospodje v Soboti, šteri so nej ravno siromacije prodajo vsakši den vnogo mleka po 2 Din 25 par za liter. Mogoče se tej gospodje bojijo, da bi siromacije iz zvušnejši vesnic malo falejše mleko prinesli v Soboto i s tem njim dobiček zmenšali.

— **Vesela novica!** Prekrasen Marijin kip (podoba) je že v Martinišči. Pridite jo gledat! V nedeljo 10. t. m. bo v Martinišči krasna igra v 5 dejanjih; „Žrtev spovedne molčečnosti“. Ves dobiček bo za novi Marijin kip, zato pridite v obilnem številu! — Slovesna blagoslovitev Marijinoga kipa (podobe) bo v nedelo 1. maja!

— **Plača novoga župana** je zavolo krize določena na 20.000 Din letno. Stari župan g. Benko je meo 24.000 Din plače.

— **Dovoljenje za izvažanje živine** je dobo g. poslanec Benko. Nišče drugi nema v našoj krajini od zdaj naprej pravice izvažati živino v druge države, kak on. Bojimo se, da bodo s tem cene živini ešče bole kapale, ar g. Benko nede meo od zdaj naprej nikše konkurence.

— **Smrtna kosa.** Preminočo soboto je položeni k večnomi počitki Verteš Aleksander šol. upr. v pokoji v 79 leti svoje starosti. — V tork 5. aprila smo spravili k zadnjemi počitki Cvetič Henrika v 80 leti starosti. Pokojni je bio oča g. Cvetič Janeza trgovca. — Isti den se je preselo v večno domovino Toth železniški paziteo v pokoji. Naj v miri božem počivajo!

Slovenska krajina.

— **Črenovci.** Na vüzemski pondelek so nad vse lepo igrala žižkovska deca „Kraljestvo palčkov.“ Vsebina igre je služila materinskomi dnevi, kajti v njej je dokazano, da materinske lübezni ne nadomesti ne penez, ne čast, ne bogastvo. — Pri toj priliki so priredile dekile kmet. nad. šole v Žižkih spevoigro „perice“ (pralje), v šteroj se varaškoj našminkanoj i napudranoj gospodičini, ki se je ž njih norčarila, krepko odgovorile, ka nje sunce pa zrak šminkata pa pudrata. Nazadnje so poškropile. Krasno lepo so dekile spevale.

— **Sr. Bistrica.** Klajderman Števan, 80 letni starček je pri cepanji drv dobo tak močen vdarec, da je mogo od njega v par vüraj vmreti.

— **Kakša organizacija nam je najbole potrebna?** Pod tem naslovom smo objavili dnes tјeden lepi članek, iz šteroga pa se je pomotoma par stavkov izpüstito. Da se socialističnoga povrnjenca reči vidijo v celoj lepoti, natisnemo tü, ka je dnes tјeden sfalilo. Etak se to glasi: „Sprevidim, ka rešitev jedino po katoličanskoj cerkvi more priti, če bi vsi držali njene navuke. Vse drugo: socialna demokracija, komunizem, razne stranke toga ne zmorejo . . .“

— **Dokležovje.** Na vüzemsko nedelo proti polnoči so neznani tovaje vdrli v trgovino za čevlje g. Poljanca v Lotmerki. Odnegli so nad sto parov novi čevlov za moške i ženske. — Ravno tisto noč so vdrli v gostilno na Cveni i odnegli nad 100 litrov vina. Kak je viditi jim sreča nede mila. V tork okoli edenajste vüre predpoldne so našli v ciganiščeki med železniškim i lesenim mostom pri Dokležovji 54 pare obüteli. Bili so zaviti v štiri čüle i med njimi je bila velka šprelica. V sredo popoldne so že žandarje gnali štiri

mlade cigane, šteri so meli na hrbti zvezane čüle s čevli. Pošteni najдитеo je s tem pokazao žandarom pravo pot k tovajom. Za njegovo poštenost se njemi je zahvalo sar žandarski postajavodja. Vüpamo, da poštenjak dobi po zakoni določeno najdnino.

— **Cerkveni glasi.** G. Pavlič Alojz, bivši katehet v Soboti na gimnaziji, zdaj nar. poslanec, je bio pozvan od višje cerkvene oblasti na neko zaslišanje. Ar se je povabili Cerkve ne odzvaao, ga je ta kaštigala po svojem zakoniki. Ta kaštiga obstoji v tom, kak se je vsem dühovnikom v celoj püšpekiji naznanilo, da g. Pavlič se ne sme dovoliti mešüvanje v niednoj cerkvi, če ne pokaže od višje cerkvene oblasti izpostavleno najnovije priporočilo. Ravnotak ne sme v niednoj cerkvi predgati i spovedavati. — Mi bi iz celoga srca prosili g. Pavliča, koga dobro poznamo, naj se podvrže vabili Cerkve, naj spuni, ka ta žele od njega. Gde je Cerkev, tam je Kristuš. Kristuš je pa več kak celi svet. Prosimo ga, naj posluhne naš glas, ka se razveselijo vsi verniki, ki ga poznajo i poštüjejo i ka se vzradosti Srce Jezušovo i Marijino, šteriva čast je razširjao med našov mladinov. Što koli pride do g. Pavliča, naj njemi naznani to želo Slov. Krajine.

— **Agitacija za vstanovitev rodovniških odsekov.** G. Lipovec, srezki kmet. referent je z g. Lutar Štefanom, črensovskim šolskim upravitelom po vüzmi po celoj črensovskoj župniji agitirao za ustanovitev živinskih rodovniških odsekov. Vüpamo se, ka de agitacija rodila obilen sad.

— **Akademiki Slov. krajine,** naši vrli sotrudniki pri Novinaj, so v pondelek odpotüvali nazaj na univerzo. Želemo njim najsrečnejšo dovršitev včenja.

— **Vinogradniki,** ki mate bolša vina, prigrasite je za vinsko razstavo v Dolnoj Lendavi. Lehko se razstavijo tüdi vina, štera neso za odajo namenjena. Vina se bodo sprejemale šče do 20. t. m. v „Kroni.“ Te den prinesite ali pošljite vino vsake sorte (vrste) v 3 buteljkah ali pa v 2 slatinškoma kantama. Kante se Vam bodo taki vrnile. Istotak so bodo na te den izposojüvale steklenice. Razstavalci bodo meli na razstavo brezplačen vstop. Točna navodila za razstavalce so bila objavljena v zadnoj številki „Novin“ i si je vsaki naj šče ednok prečita.

— **Završitev kmet. nad. šole v Črenovcih.** Dnes tјeden so dečki i dekile kmet. nad. i gospodinjske šole v Črenovcih—Žižkih z lepor prireditvijov zvršili svoj tečaj v šoli. Bili so lepa predavanja od gospodarstva i gospodinjstva, deklamacije, pesmi i godpa. Najlepše je gučao Horvat Anton iz Črenovec od zrokov krize. Nazaj k prostoj obleki i dobromi gospodarstvu je povdarjao.

— **Igro na „Den sodbe“** so vučenici kmet. nad. šole iz D. Bistrice v nabito punoj dvorani Našega Doma v Črenovcih prav lepo izvajali. En gospod iz Kranjske je dao sledečo kritiko: „Igralci so svoje vloge prav dobro rešili, samo poslušalci bi se bole mirno mogli obnašati.“ — Igra se dnes 10. aprila ponovi v Našem Domi po večernici.

— **Podaljšanje zimskega kmetijskega tečaja na Tišini.** Kralj. banska uprava je na željo udeležencev zimskega kmet. tečaja na Tišini dovolila dvodnevno podaljšanje tečaja. Tečaj se je vršil dne 30 - 31. marca. Prvi dan je bil le za moške, drugi dan za ženske. Tečaj je vsled zaslug lokalnih činiteljev vsestransko uspel, saj je znašala

udeležba prvi dan nad 100 moških, drugi dan okrog 125 žensk. Predavala sta dr. Gregorc in ing. Skubic. Tišinčani žele še več predavanj, kar je znak stremljenja za napredkom.

— **Vsem obrtnikom naznanje.** Skupna obrtna zadruga v Murskoj Soboti, obvešča vse svoje člane, da bo izvršila prošnje i prepise obrtnih listov zavolo registracije, ki se mora izvršiti po novom zakoni najkesnej do 9. junija 1932. Teda je potrebno, da vsaki zadružni član odda svoj obrtni list v zadružnoj pisarni, tam podpiše prijavo, a vse drugo izvrši pisarna sama. **Načelstvo.**

— **Kama idemo v nedelo?** V Odrance. Zakaj? Ar de tam lepa igra „Dve materi“ v 4 dejanji. Med odmori pa svira godba g. Rāduha. Začetek ob 4 vöri popoldne.

NEDELA (Po vüzmi drugä).

Vu onom vremeni pravo je Jezuš farizeušom: jas sam dober paster. Dober paster düšo svojo da za ovce svoje. Najemnik pa, ki je ne paster, koga so nej ovce lastivne, vidi vuka idočega i ostavi ovce i beži; i vuk vnese i rasplodi ovce; najemnik pa beži, ar je najemnik i nema skrbi na ovce. Jas sam dober pastir i poznam ovce moje; i poznajo mene moje. Liki pozna mene Oča i jas poznam Očo; i düšo mojo položim za ovce moje. I druge ovce mam, štere so ne z ete ovčarnice; i one je potrebno meni se pripelati; i reč mojo bodo poslušale i bode edna ovčarna i eden paster. (Jan. X.)

Pokora (Paolo Segneri).

Jas vas zdaj pitam, kakši namen je meo Jakob z tov razvrstitov? Da njemi pri roki bo? Da ž njov vdari? Ali konči, da more k ženi uspešno protistati? Ali edna čupora žen i dece brez orožja ka bi mogla napraviti proti oboroženoj četi, štere en sam pogled jo že prestraši? Jakob je spoznao, da se Ežāui ne more protipostaviti. Če ga zato doleti nesreča, ka ga brat vniči ide s premišlenim načrtom proti njej, on ne mara vse osebe ednakoj nevarnosti izpostaviti, ar so njemi vse ne bile v ednakoj meri drage. Najmenje so njemi bile drage robinje, zato morejo prvim srdam biti izpostavlene; bole je pa lübo Lio kak robinje, zato se je trüdio, da jo reši; najbolje je pa lübo Rachelo, zato se se pa posebno brigao zato, da jo ohrani „Dekile je postavio naprej“ pripomni glasoviten razlagalec sv. Pisma Oleaster, (Ju Cap. 33. Gen.) „naj bratove srde kušajo prvo te menje lüblene; s tem nas je včio, da smo dužni menje drage reči pred bole dragimi v prvvoj vrsti v nevarnost postaviti, da se rešimo“.

Pošta.

Kozic Štefan, Pertoča. Na letos plačana cela naročnina. Položnica se je poslala za plačilo novoga kalendara na konci leta. **Horvat Fr. Bogojina.** Sprejeli 790 Din. S tem je stara naročnina vsa poravnana. Tisti par dinarov se ne terja, ka je ostalo ešče duga, nego se za poštnino vračuna. Hvala za gorečnost pri širjenji naših listov.

PROSTOVOLJNO BASILNO DRUŠTVO v ČRENOSVCIH

priredi dne 10. aprila 1932. ob 3 vöri popoldne v prostorih osnovne šole svoj

REDNI OBČNI ZBOR

z naslednjim sporedom:

1. Nagovor načelnika.
2. Poročilo poveljnika.
3. Poročilo tajnika i blagajnika.
4. Slučajnosti.

Naprošajo se vsi člani, da se zbora punoštevno vdeležijo.

Za društvo: BAUER t. č. tajnik.

AGRARNE ZADEVE

Pravilnik za izvršavanje agrarnoga zakona. Člen 9. določa, da se veleposestniške zemlje velikost gleda po stanji, šteto je bilo 27. febr. 1919. Kultura (pov) se pa gleda tista, šteto je zdaj. To je jako važno zato, ar je cena travnikov vekša kak njiv, pašnikov pa najnižja. Če je šteto falat agr. zemlje ne za drugo, kak za pašnik, naj se prijavi pri komisiji za toga i prosi za njega po zakoni določena cena. Tu je oblast dužna iti siromakom na roko, na koj jo ešče pesebi prosimo. Če je pa pašnik primeren za njivo i travnik, naj se vzeme za te. To se razmi od tistih pašnikov, štete je veleposestnik dobo na račun svojega širšega maksimuma. Tak določa i razlaga zakon te člen.

Vesele novine.

Naglejtvač, šteroga smo v Iv . . . ce poslali, nam je naznan eta: Tá vés je negda bogata i přemočna bila; pa přišeo je tork pa jo je razrušo i požáro. Od tistoga časa so prebivalci té vesnice sirmaški nateľko, ka ešče dnesden more hoditi te najbogatejši kmet za nát repo mikat.

Čerezredne novice. Pri sklenjavanji te številke smo dobili ešče sledeče telegrafe:

Beltinčarje naskori dobijo vojáke; sprva pa dobijo samo „vudri“ kompanijo z „beži“ regimenta.

Bogojančarje dobijo „špicfabriko“.

Osební glasje. Bratonski krao je podelo predsedniki družbe treznosti častni križec — s kukorišča.

Gospodarstvo.

Oskrblavanje odrasloga sadovenoga drevja.

S tem ka smo očistili drevesno krono od višejni, betežni in poškodivani vek in ftičjega kelja (omela ali lima) ešče ne povedano, ka je drevo očišćeno. K tomí spada tñdi čišćenje stebła pomlajenje ino precepľavanje sadnoga drevja.

Čišćenje stebła. V zadnjem časi se zdravnikí jako trñdijo, ka bi z staroga človeka napravili mladoga. Vendar pa so ešče dozđaj ne mogli priti do zadovoljivoga uspeha.

Pri sadnom drevji pa so sadjarje v tom pogledi vnogo več napravili. Narava sama skrbi pri sadnom stebli, ka se to začne pomlajivati. Skorja na stebli postane brasklava, (hrapava), razpoka i počasi i neredno in da so to ravno najbogša skrivališća za razne sadne škodlivce, móra priskočiti naravi na pomoč vsaki sadjar. Ravno na sprotoletje, prle kak se začne pólsko delo, je pravi čas zato, da odstranimo vso staro skorjo mej i lišoj z stebła i vse to žežgemo, ar so v tej razpokaj prezimivali razni sadni škodlivci. Paziti pa moremo, ka ne ranimo stebła, to je mlade zelene kože. Če to poškodujemo, smo več škodivall nego hasnili.

Večkrat se zgodi, ka króna preveč naglo raste, steblo pa ostane slabotno. Posledice toga so, da se steblo skrvi in raste skrivleno (pukľavo). Pri takšem drevji si pomagamo tak, ka mlade poganke vsako spomlad prikrajšamo na 3 do 4 oka. Če pa to ne pomaga, pa proti konci aprila ali

v začetki maja steblo narežemo. Vzememo oster nož i ga na špici primemo tak, ka nam od palcovoga nohta stoji 1 milimeter nožovega špica i nato začnemo vezati od začetka vej, doli do korenja na severnom kraji stebła. Pri tom deli pazimo samo na to, ka nam nož ne pride v les. Če smo to napravili v pravom časi i pravilno rezali, smo dosegñoli cil, to je pravilno debelost stebła. Stebło pa ne smemo rezati pred tretjim letom po sajenji, ar je preslabo.

Pri sprotolejšnjem čišćenji stebła nam jako olajša delo, jesensko beljenje (štrihanje). Vsako jesen v sñhem vremeni i pred prvím jesenskim mrazom pobelimo vse sadno drevje. V škaľ zmešamo vgašeno vapno, ilovico, kravji gnoj brez slame i vodo. S tov mešanicov pomažemo stebła. Na te način vničimo lišaj i mah, pokončamo dosta sadni škodlivcov i belic, varjemo skorjo gladko i zdravo pa pred zimskimi sunčnimi žarki, šteto so jako škodliví, ar oni povzročajo ozeblñne na steblih. Sunčna toplota pozimi oživi v stebli hranilni sok. Po mrzloj noči pa te sok zmrzne se razširi i steblo odnosno skorja počí. Če pa je eden ali drugi mogoći si nabaviti karbolinej, je jako dobro ga zmešati med prej navedeno mešanicu, ar varje drevje pred zavci. Skñšnja me pa navčila, da v jako oštroj zimi karbolinej ne pomaga nikaj i je najbokše drevje v jeseni oviti s slamov.

Večkrat se zgodi, ka drevo jako lepo raste pa nikdar ne rodi ali pa se je že izrodilo i nam da slab i betežen sad i nazadnje tñdi ne raste več, steblo pa je zdravo i trpežno. Takše drevo moramo pomladiti.

Pomlajenje drevja se vrši v jesen, po zimi i rano spomladi, dokeč je drevje ne v mezgi. Takšemi drevi moremo prle pognojiti, ka njemi damo zadosta potrebñoga hraniva, da lahko požene močne mladike za novo krono. Pri takšem drevi odrežemo vse postranske vejke do polovice, gledajoč nato, ka bo kem menša rana. Debelejše namažemo s cepilnov smolov. Novo krono pa prihodnje leto razredčimo tak, da bo zrak i sunce prišlo do vsakoga lista.

Mamo več takših vrst jablan, ka se v osmih ali desetih letaj izrodi. Tu nam nikaj drugo ne kaže, kak je na zgoraj napisani način pomladiti. Posebno pa slive i breskve nñcajo takše pomladitve, ar rodijo samo na mladom lesi. Mladi les pa da vsikdar lepši trpežnejši sad.

Na licitaciji pri FICKO KAROLI na Krajni 16. se bo odavao v nedelo 10. aprila kusti cigeo za zidanje, pokrivatki cigeo i rušt.

Odám hišo v štetoj je dobra idoča pekarna i trgovina, nahaja se poleg cerkve. Zglasiti se je pri GUMILAR JANEZI, krojači v Gornjoj Lendavi.

MALA MLATILNICA Z MOTORJEM VRED

nova motor mlatilnica, generalno popravljena, vse kak novo. Motor se lejko kñri z bencinom, petrolejom, sñrovim oljom ali plinom z lešenim vogeljom, se jako fal oda pri

ČEH FRANC

trgovina s mešanim blagom, vseh vrst deželñmi pridelki stavbenim materijalom l. t. d.
MURSKA SOBOTA. 1

IZJAVA.

Podpisani Hozijan Jožef, posestnik v Mali Polani št. 31 preklicujem in obžalujem svojo trditev, da dela vodstvo agrarne zadruga v Črensovcih pri belem dnevnu krivice, da odteguje denar in da njen predsednik, še nikomur ni nič dobrega učinil, ter se zahvaljujem agrarni zadrugi in predsedniku njenem, da sta odstopila od tožbe proti meni.

Dolnja Lendava, dne 31. marca 1932.

HOZJAN JOŽEF.

Posestvo s hišov, približno 4 pluge, njive, sadovnjaka i gorice se fal proda. Več se zvedí pri JAKOBI ČREPÑJAK, Apače št. 74.

V stalno službo sprejemem popolnoma z dravo, pridno dekle, z dobrimi priporočili za vsa gospodinjstva dela. Prednost imajo one, ki znajo šivati vsaj za vsakdanjo potrebo. Plaća po dogovoru. Inženjer MOHORČIĆ Maribor, Vrbanova 63.

Vsakovrstni med

kñpñjem, predvsem hajdinskoga. Pošlite ponñdbe. FRANC CVILAK, Slov. Bistrica.

MLATILNA GARNITURA

lokomobila „NICOLSON“, mlatec fabrikat FLÖTER vse v dobrom stanji skoraj kak novo se jako fal oda pri

ČEH FRANC

trgovina z mešanim blagom, vseh vrst deželñmi pridelki in stavbenim materijalom

MURSKA SOBOTA. 1

Ustanovljeno 1869. Ustanovljeno 1869.

M. Berdajs, Maribor

Trg svobode

priporoča svojo veliko zalogo deteljnegu, travnegu in vrtnarskega

semena

najboljše kakovosti. — Obenem pa tudi lahko krijete v moji trgovini vašo potrebo glede kave, sladkorja, moka itd., vse po najnižji dnevni ceni.

2 Telefon 2351.